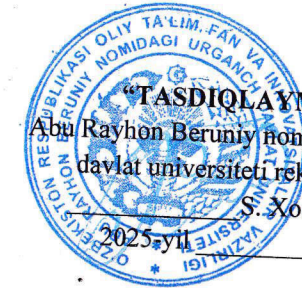


**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI  
OLY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI  
ABU RAYHON BERUNIY NOMIDAGI URGANCH DAVLAT  
UNIVERSITETI**



**“TASDIQLAYMAN”**  
Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch  
davlat universiteti rektori v.v.b.  
S. Xodjaniyazov

2025-yil

**MAKROIQTISODIYOT  
FAN DASTURI**

**Bilim sohasi:** 300 000 - Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot  
**Ta‘lim sohasi:** 310 000 - Ijtimoiy va hулq atvorga mansub fanlar  
**Ta‘lim yo‘nalishi:** 60310100- Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo‘yicha)

Mazkur o'quv dastur Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti kengashining 2025-yil "29" avgust dagi 1 -sonli bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

O'quv ishlari bo'yicha prorektor  S.U. Xodjaniazov

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i:  G.R. Matlatipov


Mazkur o'quv dastur "Ijtimoiy-iqtisodiy fanlar" fakulteti Kengashining 2025-yil "28" avgust dagi yig'ilishida muhokama qilinib, tasdiqlash uchun tavsiya etilgan. (1 -sonli bayonnomasi).

Ijtimoiy-iqtisodiy fanlar fakulteti dekani:

 I.S. Abdullayev

Mazkur o'quv dastur "Iqtisodiyot" kafedrasining 2025-yil "27" avgust dagi yig'ilishida muhokama qilinib, tasdiqlash uchun tavsiya etilgan (1 -sonli bayonnomasi).

Iqtisodiyot kafedrasining mudiri:

 T.J. Raximov

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS – Kreditlar	
MACROE06	2025-2026	5	6	
Fan/modul turi	Ta'lim tili		Haftadagi dars soatlari	
Majburiy	O'zbek/rus		6	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	MAKROIQTISODIYOT	24 (12/12)	156	180
2.	<p><b>I. Fanning mazmuni</b></p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarda makroiqtisodiyot nazariyasi va davlatning makroiqtisodiy siyosati to'g'risida bir tizimga solingan bilim va ko'nikmalarni shakllantirishdan iborat.</p> <p>Fanning vazifalari - makroiqtisodiy kategoriyalar, makroiqtisodiy muammolarning namoyon bo'lishi shakllari va sabablari, iqtisodiy jarayonlarni makroiqtisodiy modellar vositasida tahlil etish, makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashni klassik va neoklassik nazariyalari, fiskal va monetar siyosat instrumentlarini tartibga solishda multiplikatorlar samarasi, ochiq iqtisodiyot sharoitida makroiqtisodiy siyosat yuritish xususiyatlari to'g'risida ilmiy tasavvurlarni shakllantirish hamda makroiqtisodiy ko'rsatkichlarni hisoblash, makroiqtisodiy kontseptsiya va modellardan foydalangan holda iqtisodiy o'sishga erishishni, mamlakat to'lov balansini mo'tadillashirish usullarini o'rgatishdan iborat.</p> <p>Fanning asosiy vazifalari quyidagilarni o'z ichiga oladi:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- makroiqtisodiy atamalar, kontseptsiya va nazariyalarini bilish va tushunishni o'rgatish;</li> <li>- makroiqtisodiy ma'lumotlarni qayta ishlash jarayonida asosiy iqtisodiy ko'rsatkichlardan foydalana olishni o'rgatish;</li> <li>- makroiqtisodiy siyosatning ijobiy va salbiy oqibatlarini baholay olishni; makroiqtisodiy tadqiqot olib borishda iqtisodiy kontseptsiyalarni qo'llay olishni o'rgatish.</li> </ul> <p><b>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</b></p> <p><b>II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</b></p> <p><b>1- mavzu "Makroiqtisodiyot"ga kirish</b></p> <p>"Makroiqtisodiyot"ning shakllanish tarixi, predmeti va ob'ekti. Dastlabki makroiqtisodiy tahlil elementlari, "Kene jadvali". Iqtisodiyotga davlat aralashuvining zarurligi. Keyns nazariyasining mohiyati. Makroiqtisodiyot fanining shakllanishi. Asosiy makroiqtisodiy muammolar. Uy xo'jaliklari, firmalar, davlat va tashqi dunyo makroiqtisodiyot sub'ektlari sifatida. Makroiqtisodiyotning iqtisodiyot sohasidagi boshqa fanlar bilan aloqadorligi. Makroiqtisodiyot va mikroiqtisodiyot. Makroiqtisodiyot fanining tadqiqot usullari. Agregatlashning afzalliklari va kamchiliklari. Makroiqtisodiy modellar. Yopiq va ochiq iqtisodiyot. Endogen va egzogen o'zgaruvchilar. Doiraviy aylanish modeli. "Daromadlar-xarajatlar" va "resurslar-mahsulotlar" oqimi. Qarama-qarshi oqimlar o'rtasidagi tenglikning buzilishi sabablari. Makroiqtisodiyot sub'ektlarining o'zaro aloqalari, maqsad va funktsiyalari.</p>			

“Oqimdan chetga chiqish” va “chetdan oqimga qoʻshilish”lar. Makroiqtisodiy siyosat koʻrinishlari.

## 2 - mavzu. Asosiy makroiqtisodiy koʻrsatkichlar

Milliy iqtisodiyotni tahlil qilishda qoʻllaniladigan koʻrsatkichlar tizimi. Milliy hisoblar tizimining asosiy makroiqtisodiy koʻrsatkichi sifatida Yalpi ichki mahsulot (YaIM) koʻrsatkichining mohiyati. Iqtisodiy hudud. Rezident. Oraliq hamda yakuniy tovarlar va xizmatlar. Bozor baholari. YaIMni hisoblashning ishlab chiqarish usuli. Qoʻshilgan qiymat, bir qiymatni ikki bor hisobga olishni istisno etish. YaIMni xarajatlar boʻyicha hisoblash. Shaxsiy isteʼmol xarajatlari. Yalpi investitsiyalar. Tovarlar va xizmatlarning davlat xaridi. Sof eksport. Oʻzbekiston Respublikasida YaIMning ishlab chiqarish hamda yakuniy isteʼmolga koʻra tarkibi. YaIMni daromadlar boʻyicha hisoblash. Boshlangʻich daromadlarning taqsimlanishi va qayta taqsimlanishi. Yalpi milliy daromad. Sof ichki mahsulot. Sof milliy daromad. Shaxsiy daromad. Shaxsiy tasarrufdagi daromad. Isteʼmol. Jamgʻarish. Yalpi milliy tasarrufdagi daromad. Asosiy makroiqtisodiy ayniyatlar. Daromadlar va xarajatlar tengligi. Investitsiyalar va jamgʻarmalar tengligi. Xususiy, davlat va tashqi dunyo jamgʻarmalari. Nominal va real YaIM. Baholar indeksleri. YaIM deflyatori (Paashe indeksi). Isteʼmol narxleri indeksi (INI). Fisher indeksi. YaIMni hisoblash usullarini takomillashtirish zaruriyati va yoʻnalishlari.

## 3-manzu. Iqtisodiy tebranishlar. Ishsizlik

Iqtisodiy davrlarning mohiyati. Iqtisodiy tebranishlarning sabablari: Ilmiy texnika taraqqiyoti. Siyosiy hodisalar. Jahon bozorida energoresurslar narxlarining oʻzgarishi. Tabiat hodisalar. Talab va taklif oʻrtasidagi nisbat. Yalpi xarajatlardagi oʻzgarishlar. Iqtisodiy davrlarning bosqichlari va ularning tavsifi. Iqtisodiy tebranishlarning turli tarmoqlarga taʼsiri. Iqtisodiy tebranishlarning hozirgi kundagi xususiyatlari. Moliyaviy-iqtisodiy inqirozlar. Iqtisodiy tebranishlarga bozorlardagi monopol tuzilmalar, davlatning taribga soluvchilik roli, ilmiy texnika taraqqiyoti va ishlab chiqarishning baynalminallashuvi taʼsiri.

Ishsizlik tushunchasi. Ish bilan bandlar va ishsizlar. Ishsizlikning neoklassik va keynscha kontseptsiyalari. A. Piguning neoklassik kontseptsiyasi. Real ish haqi, ish kuchi taklifi va unga talab. Ishsizlikning keynscha kontseptsiyasi. Majburiy ishsizlik. Bandlilik multiplikatori. Ishsizlik turlari va ish bilan toʻla bandlik. Ishsizlikning haqiqiy va tabiiy darajasi. Potentsial va haqiqiy YaIM. Ishsizlikning iqtisodiy oqibatlar. Oukun qonuni. Ishsizlikning ijtimoiy oqibatlar. Oʻzbekiston Respublikasida yangi ish oʻrinlar yaratish va aholining ish bilan bandligini taʼminlash siyosatining xususiyatlari va yoʻnalishlari.

## 4 - mavzu. Inflyatsiya va inflyatsiyaga qarshi siyosat

Inflyatsiya: mohiyati, hisoblanishi va turlari. Inflyatsiya darajasi. Inflyatsiyani miqdoran oʻlchash. Narxlarning barqaror oʻsishi sharoitida inflyatsiya darajasi. Inflyatsiyaning sabablari, pulning miqdoriy nazariyasi. Pul massasining koʻpayishi. Pulning aylanish tezligi ortishi. Mahsulot ishlab chiqarish hajmlarining pasayishi. Iqtisodiyotdagi monopolizm darajasi. Davlat xarajatlari. Inflyatsion soliq. Inflyatsiyaning surʼatlariga koʻra turlari. Talab inflyatsiyasi: mohiyati va modeli.

Inflyatsion kutish. Inflyatsiyaning kritik nuqtasi. Xarajatlar inflyatsiyasi: mohiyati va modeli. Firmalar monopolizmi va kasaba uyushmalari monopolizmi. Xomashyo va energiya baholarining oʻsishi. Talab va taklif inflyatsiyasining qoʻshilishi modeli. Inflyatsion spiral. Ochiq va bosib turilgan inflyatsiya. Bozor mexanizmi deformatsiyasi. Baho signallarining buzilishi.

Kutilgan va kutilmagan inflyatsiya. Inflyatsiya va foiz stavkalari. Fisher samarasi. Inflyatsiyaning ijtimoiy oqibatlar. Inflyatsiya va ishsizlik. Fillips egri chizigi. Inflyatsiya surʼati va ishsizlik darajasi oʻrtasidagi optimal mutanosiblik. Inflyatsiyaga qarshi siyosatning mohiyati, vositalari. “Karaxt qilib davolash” va gradualizm. Adaptatsiya syosati. Inflyatsiyaga qarshi siyosatning monetaristik yoʻnalishi. Daromadlar va narxlarni tartibga solish siyosati. Oʻzbekiston Respublikasi iqtisodiyotidagi inflyatsiya jarayonlari va antiinflyatsiya siyosati xususiyatlari.

## 5 - mavzu. Yalpi talab yalpi taklif modeli

Yalpi talab tushunchasi. AD egri chizigʻi. Baho omillari. Foiz stavkasi samarasi, Boylik samarasi va import xaridlari samarasi. AD egri chizigʻi traektoriyasi. Pulning miqdoriy nazariyasi. Baholar darajasi va yalpi talab oʻrtasidagi teskari bogʻliqlik. Bahoning boshqa omillarni yalpi talabga taʼsiri. Isteʼmol xarajatlardagi, investitsiya xarajatlardagi, davlat xarajatlardagi va sof eksportdagi oʻzgarishlar. Yalpi taklif tushunchasi va egri chizigʻi. Resurslar bahosining oʻzgarishi. Unumdorlikning oʻzgarishi. Soliqlarning oʻzgarishi. Yalpi taklifdagi oʻzgarishlar. Yalpi taklifning klassik modeli. Nominal kattaliklarning oʻzgaruvchanligi. Real kattaliklarning qatʼiyligi. AS egri chizigʻining vertikaligi. AS egri chizigʻining ishlab chiqarish omillari va texnologiyalar taʼsirida siljishi. Yalpi taklifning keynscha modeli. Nominal kattaliklarning nisbatan qatʼiyligi. Real kattaliklarning nisbatan oʻzgaruvchanligi. Yalpi talab taʼsirida yalpi taklif egri chizigʻidagi siljishlar. Baholarning muvozanatli darajasi. Ishlab chiqarishning muvozanatli hajmi. Umumiy muvozanat tushunchasi. Valrasning umumiy muvozanat tenglamasi. AD-AS modelida muvozanatning taʼminlanishi mexanizmi. Talab shoklari. Taklif shoklari. Yalpi taklif oʻzgarishining oqibatlar. Barqarorlashtirish siyosati. Pul taklifi va davlat xarajatlarning oʻzgartirilishi.

## 6 - mavzu. Isteʼmol, jamgʻarish va investitsiya

Yalpi talab komponentlari orasida isteʼmolning oʻrni. Isteʼmol funksiyasining algebraik va grafik koʻrinishi. “Asosiy psixologik qonun”. Avtonom isteʼmol. Daromad (shaxsiy tasarrufdagi daromad) va isteʼmol oʻrtasidagi oʻzaro bogʻliqlik. Jamgʻarish funksiyasi va grafigi. Foiz stavkasi va jamgʻarish. Xususiy, davlat va tashqi dunyo jamgʻarmalari. Isteʼmolga (APC) va jamgʻarishga oʻrtacha moyillik (APS). Isteʼmolga (MPC) hamda jamgʻarishga (MPS) chegaraviy moyillik. Oʻzbekiston Respublikasida isteʼmol va jamgʻarish jarayonlari xususiyatlari. Investitsiya tovarlariga talabning yalpi talabdagi oʻrni. Avtonom investitsiyalar. Foiz stavkasi. Kutilayotgan sof foyda normasi. Tobin koeffitsienti. Investitsiyalarga talab funksiyasi. Investitsiyalar dinamikasini belgilovchi boshqa omillar. Akselerator modeli. Toʻliq investitsiya funksiyasi. Investitsiyalashga chegaraviy moyillik. Investitsiyalarning beqarorligini belgilovchi omillar. Oʻzbekiston Respublikasi investitsiya siyosatining oʻziga xos xususiyatlari.

### 7 - mavzu. Keynsning tovarlar va xizmatlar bozorida makroiqtisodiy muvozanat modeli

Klassik makroiqtisodiy muvozanat nazariyasi tanqidi. Keynsning makroiqtisodiy muvozanat nazariyasi. Bozor mexanizmi tomonidan yalpi talab va yalpi taklif muvozanati ta'minlanishining doimiy emasligi. "Investitsiya-jamg'arish" modeli. Investitsiyalash va jamg'arish rejalarining turlicha ekanligi.

"Daromadlar - xarajatlar" modeli - Keyns xochi. Haqiqiy va rejalashtirilgan xarajatlar. Modelni tuzishdagi asosiy shartlar. Sof eksport funksiyasi. Importga chegaraviy moyillik. Modelda makroiqtisodiy muvozanatga erishish mexanizmi. Tovar moddiy zaxiralarining rejalashtirilmagan o'zgarishlari. Haqiqiy investitsiyalar va rejalashtirilgan investitsiyalar tengligi. Zaxiralarning o'zgarishi. Avtonom xarajatlar dinamikasi va uning ta'sirida muvozanatli YaIM hajmining o'zgarishi. Multiplikator samarasi. Avtonom xarajatlarning multiplikatsiyasi mexanizmi. Iste'molga chegaraviy moyillik va multiplikatsiya samarasi. Multiplikator formulasi. Retsession va inflyatsion uzilish.

### 8 - mavzu. Davlat byudjeti, soliqlar va davlat qarzi

Davlat byudjetining mohiyati, tarkibi va funksiyalari. Daromadlarni qayta taksimlash. Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish va rag'batlantirish. Fan-texnika taraqqiyotini rag'batlantirish. Ijtimoiy siyosatni moliyaviy ta'minlash. Pul mablag'larining markazlashgan fondlarini tashkil etish va foydalalanilishi ustidan nazorat. Davlat byudjeti daromadi. Davlat nobyudjet jamg'armalari. Konsolidatsiyalashgan byudjet. Soliqlar. Soliqlarning turlari, funksiyalari. Davlat byudjeti daromadlarining soliqlar turlari bo'yicha tarkibi. Soliq siyosati. Soliqqa tortish mezonlari. Adolatlilik. Samaradorlilik. To'lovga qodirlilik. Soliq yuki. Laffer egri chizig'i. Chegaraviy soliq stavkasi. Davlat byudjeti xarajatlari. Davlatning iqtisodiyotda ishtiroki darajasi. Vagner qonuni. Ne'matlarni iste'mol qilish jarayonidagi tashqi samaralar. Ijobiy va salbiy samaralar. Byudjet taqchilligi. O'zbekiston Respublikasi davlat byudjetining daromadlari va xarajatlari tarkibi.

### 9-mavzu. Byudjet-soliq siyosati

Byudjet-soliq (fiskal) siyosati: mohiyati, maqsadlari, vositalari. Rag'batlantiruvchi va cheklovchi fiskal siyosat. Yopik va ochiq iqtisodiyotda davlat xarajatlari multiplikatori. Soliq multiplikatsiyasi mexanizmi. Soliq multiplikatori. Balanslashgan byudjet multiplikatori. Soliqlarni kamaytirilishi samarasi va davlat xarajatlari oshirilishi samarasi. Diskret fiskal siyosat. Davlat byudjeti taqchilligi va profitsiti. Nodiskret fiskal siyosat. Avtomatik barqarorlashtirgichlar. Progressiv soliq tizimi. Davlat transfertlari tizimi. Davriy taqchillik va davriy profitsit. Davlat byudjetining tarkibiy taqchilligi. Tarkibiy profitsit. Taqchillikni moliyalash usullari. Taqchillikni monetlashtirish na Oliver-Tanzi samarasi. Davlat obligatsiyalarini chiqarish va siqib chiqish samarasi. O'zbekiston Respublikasi byudjet-soliq siyosatining o'ziga xos xususiyatlari.

### 10-mavzu. Pul bozorida muvozanat

Pul tushunchasi va (funksiyalari, pul agregatlari: M1, M2, M3, L, "kvazi pullar").

Pulga talab va monetarcha yondoshuv. Fisher va Kembrij tenglamalari. Pulning aylanish tezligi. Baholar darajasi, real YaIM hajmi va pulga talab. Pulga bo'lgan real talab. "Pul mablag'larining real zaxirasi". Pulga talabning keynscha nazariyasi - likvidlilikni afzal ko'rish nazariyasi. Bitimlar uchun, ehtiyotkorlik shartiga ko'ra va mulk sifatida pulga (spekulyativ) talab. Pulni saqlashning muqobil qiymati. Pulga spekulyativ talab va qimmatli qog'ozlar daromadlilik darajasi o'rtasidagi teskari bog'liqlik. Pulga talab funksiyasi. Pulga talab egri chizigi grafigi. Fisher samarasi. Nominal foiz stavkasi va pulga talab. Pulga talabga portfelli yondoshuv. Aktivlar portfelinin tarkibi, unda naqd pulning ulushi. Jamg'arilgan boylik hajmi va pulga talab.

Pul taklifi. Naqd pullar va depozitlar. Tijorat banklari tomonidan "pul massasining yaratilishi". Kredit multiplikatsiyasi. Depozitlarni majburiy zaxiralash normasi. Majburiy va ortiqcha zaxiralar. Bank multiplikatori. Pul taklifining qisqartirilgan modeli. Pullarning depozitlardan naqd pullarga oqib o'tishi, deponentlash koeffitsienti. Pul bazasi. Pul multiplikatori. Pul taklifining kengaytirilgan modeli. Markaziy Bank tomonidan pul taklifini nazorat qilish va tartibga solish vositalari. Baholar darajasi qayd qilingan va daromadlarning belgilangan darajasi sharoitida pul bozorida qisqa muddati muvozanat. Foiz stavkasi va pul massasining muvozanatli darajalari o'zgarishiga daromadlar darajasi va pul taklifi o'zgarishining ta'siri. Pulning likvidlilik egri chizigi (LM)- Xansen modeli. Keynscha pul siyosatining mohiyati. Likvidlilik tuzog'i. Likvidlilik tuzog'i sharoitida pul siyosatining samarasizligi. Pul bozorida uzoq muddatli muvozanat.

### 11 - mavzu. Pul-kredit siyosati

Bank tizimining tarkibi. Markaziy bank va tijorat banklarining funksiyalari. Banklarning asosiy operatsiyalari va bozor iqtisodiyotidagi roli. Pul-kredit siyosatining mohiyati, pirovard maqsadlari va oraliq mo'ljallar. Majburiy zaxira normasi. Hisob stavkasi (qayta moliyalash stavkasi). Ochiq bozordagi operatsiyalar. Qayta sotib olish to'g'risida kelishuv (REPO). Qat'iy va yumshoq pul kredit siyosati. Pul kredit siyosatining ta'sirini ishlab chiqarish hajmiga yetkazish mexanizmi. Yetkazish mexanizmidagi buzilishlarning sabablari va oqibatlari. YaIMning o'sishi va pul-kredit siyosati. Pul-kredit siyosatining ko'zda tutilmagan salbiy samaralari. Pul-kredit va byudjet-soliq siyosatini muvofiqlashtirish muammolari, siqib chiqarish samarasi. O'zbekiston Respublikasida bank tizimi barqarorligini oshirish va pul-kredit siyosatini takomillashtirishning asosiy yo'nalishlari.

### 12 - mavzu. IS-LM modelining shakllanishi va tadbiqi

Xiks-Xansen modelining mohiyati. tovarlar va xizmatlar hamda pul bozorlaridagi muvozanatni umumlashtiruvchi model. Modelning tenglamalari va asosiy o'zgaruvchilari. Ekzogen va endogen o'zgaruvchilar.

Empirik koeffitsentlar. Tovarlarni va xizmatlar bozorida muvozanat. IS egri chizigi. IS egri chizigining daromadlar o'qiga nisbatan yotliqligi va tikligi. IS egri chizig'ining tenglamasi. IS egri chizigining surilishlarini belgilovchi omillar.

Pul bozorida muvozanat. LM egri chizig'i. Egri chiziqning daromad o'qiga nisbatan yotliqligi va tikligi. LM egri chizig'ining tenglamasi. LM egri chizig'ining gorizontal, ko'tarilib boruvchi va vertikal kesimlarida multiplikator samarasi. Daromadlar, pulga talab va foiz stavkasi. LM egri chizig'ining algebraik natijasi. LM egri chizig'i siljishlari. IS-LM modelidagi muvozanat. Tovar va pul bozorida

muvozanat. Baholar darajasi pasayishi natijasida ikki bozor tizimida muvozanatning o'zgarishi. IS-LM modelida byudjet soliq siyosati. Davlat xarajatlari va soliq stavkalarining o'zgartirilishi. Siqib chiqarish samarasi va byudjet soliq siyosati samaradorligi. IS-LM modelida pul-kredit siyosati. Pul-kredit siyosatining samaradorligi. Likvidlilik tuzog'i. Investitsiya tuzog'i. Baholar o'zgarishi sharoitida rag'batlantiruvchi fiskal va pul-kredit siyosati. Modelda qisqa muddatli va uzoq muddatli muvozanat.

### **13 - mavzu. Iqtisodiy o'sish: umumiy tavsifi, neokeynscha va neoklassik modellari**

Iqtisodiy o'sish tushunchasi, ahamiyati. Ishlab chiqarish imkoniyatlari egri chizig'i. Ishlab chiqarishning potensial hajmi dinamikasi. Iqtisodiy o'sishning o'lchanishi, real YaIM va aholi jon boshiga to'g'ri keladigan real YaIM dinamikasi. Ekstensiv va intensiv iqtisodiy o'sish. Ekstensiv o'sishning resurs, texnologik va ekologik cheklovlar. Iqtisodiy o'sishning taklif, talab va taqsimot omillari. Ishlab chiqarishning moddiy-ashyoviy omillari. Mexnat unumdorligini oshiruvchi omillar. Iqtisodiy o'sish modellarining mohiyati va ahamiyati. Iqtisodiy o'sishning neokeynscha modellarining o'ziga xos xususiyatlari, kapitalning chegaraviy unumdorligining doimiyligi, ishlab chiqarish omillarining substitut emasligi. E. Domar modeli. Investitsiyalar - talab omili. Akselerator printsipi. Investitsiyalar – taklif omili. Talab tenglamasi. Taklif tenglamasi. Kapital unumdorligi. Multiplikator. Talab va taklif muvozanati tenglamasi. R. Xarrod modeli. Ishlab chiqarish va investitsiya hajmlari o'rtasidagi bog'liqlik modeli. Haqiqiy, kafolatlangan va tabiiy o'sish sur'atlari. To'liq bandlik sharoitida barqaror o'sish formulasi. O'zbekiston Respublikasida iqtisodiy o'sish sur'atlari va omillari.

Neoklassiklar tomonidan iqtisodiy o'sishning keynscha nazariyasi tanqidi. Kapitalning chegaraviy unumdorligi va ishlab chiqarish omillari nisbatining o'zgarishi. Robert Solou modeli, modelda yalpi taklif funksiyasi. Kobb-Duglasning ishlab chiqarish funksiyasi. Mehnat va kapital hajmlari hamda unumdorligi. Modelda yalpi talabning o'sishi. Kapital jam'arish. Kapitalning chiqib ketishi. Mehnatning kapital bilan qurollanganligi darajasi. Jam'arish normasi. Aholi sonining o'sishi. R.Solou modelida texnik taraqqiyot va kapital bilan qurollanganlikning barqaror darajasi. Jam'arish normasi va E. Felpsning "oltin qoida" si. Jam'arish normasini uzgatchirish siyosati. Texnik taraqqiyotni rag'batlantirish. A.Lyuisning iqtisodiy o'sish modeli. Agrar va sanoat sektori. Mehnat resurslarini qishloq xo'jaligidan sanoatga qayta taqsimlash. Modelning qo'llanishi imkoniyatlari.

### **14 - mavzu. Xalqaro savdo nazariyalari. Tashqi savdo siyosati**

Xalqaro savdoning zarurligi va ko'rinishlari. Jahon iqtisodiyotida xalqaro savdo ko'lamlarining ortib borishi. A. Smitning mutlaq ustunlik nazariyasi. Mutlaq xarajatlardagi farq. Tashqi savdodan yutuq. D.Rikardoning nisbiy ustunlik nazariyasi. Turli tovarlarni ishlab chiqarish xarajatlari o'rtasidagi nisbat. Ishlab chiqarish xarajatlari va o'rin almashtirish xarajatlari doimiyligi shartlari. Ishlab chiqarish imkoniyatlari egri chiziqlari. To'liq ixtisoslashish. O'rin almashtirish xarajatlarning ortib borishi. Qisman ixtisoslashishdan maksimal manfaat ko'rish. Xeksher-Olin nazariyasi. Ishlab chiqarishning ortiqcha va taqchil omillari. Mamlakatda va tashqi davlatlarda omillar o'rtasidagi nisbat darajasi. "Leontev paradoksi (taajjubi)". M. Porter nazariyasi, raqobat ustunligini belgilovchi omillar. Jahon bozorida talab va taklif. Muvozanatli baho.

Manfaatlarning taqsimlanishi. Tashqi savdo siyosati: mohiyati va maqsadlari, usullari. Tarif va notarif usullari. Import tariflari. Tariflarning baholar darajasi, iste'molchilar va ishlab chiqaruvchilarga ta'siri. Davlat ko'rgan yutuk. Milliy farovonlikning sof yo'qotilishi. Ta'riflarni yoqlovchi hamda ularga qarshi fikrlar. Yangi paydo bo'lgan tarmoqlarni himoya qilish. Ichki bandlilik va davlat daromadlarining o'sishi. Dampingdan himoya. Resurslarni raqobatbardosh bo'lmagan sohalarga yo'naltirish. "Optimal tarif" Ishlab chiqaruvchilarga subsidiyalar. Tarifga nisbatan afzalliklari, kamchiliklari va qo'llash muammolari. Eksportga bojxona bojlari: qo'llashdan kutilgan maqsadlar, aholi turmush darajasi, ishlab chiqaruvchilar va davlat manfaatlariga ta'siri. Eksportni "ixtiyoriy" cheklash: mohiyati va qo'llanishining iqtisodiy natijalari. Eksport subsidiyalari va kompensatsiyalovchi import bojlari. Import kvotalari. Kvotalashning iste'molchilar, ishlab chiqaruvchilar va davlat manfaatlariga ta'siri. Import litsenziyalarini taqsimlash uslublari. O'zbekiston Respublikasi tashqi savdo siyosatining o'ziga xos xususiyatlari. Belgilovchi shart-sharoitlar va ustuvorliklar. Tashqi savdo dinamikasi, tovarlarga ko'ra tarkibi va diversifikatsiyalash.

### **15 - mavzu. To'lov balansi. Valyuta kursi**

To'lov balansi tushunchasi, makroiqtisodiy ro'li, tuzish tamoyillari. Iqtisodiy hudud. Rezident. Ikki bor yozuv. Kredit. Debet. Operatsiyalar bahosi. Tashqi savdo balansi. Joriy operatsiyalar balansi. Tovarlar eksporti va importi. Omildan olingan daromadlar. eksportga va importga o'xshash operatsiyalar. Sof joriy transfertlar. Joriy operatsiyalar balansi qoldig'i va uni makroiqtisodiy tartibga solish. Kapital harakati va moliyaviy operatsiyalar balansi. Sof xorijiy investitsiyalar va kreditlar. Aktivlarni sotish va sotib olish. To'lov balansi tarkibiy qismlari o'rtasidagi aloqadorlik. Ichki va tashqi balans. To'lov balansi tahlili. To'lov balansi taqchilligi. To'lov balansini makroiqtisodiy tartibga solish. Markaziy Bankning rasmiy valyuta zaxiralari bilan operatsiyalari. To'lov balansi inqirozi va undan chiqish. Almashinuv kursining o'zgartirilishi. Valyuta bozori. Valyuta ayirboshlash zarurati. Chet el valyutasiga talab. Chet el valyutasini taklif etish. Chet el valyutasiga talab va uni taklif etishning kichik mamlakat modeli. Valyuta bozorida muvozanatning kichik mamlakat modeli. Valyuta kursi. To'g'ri, bilvosita va teskari kotirovka. Egiluvchan va qayd etilgan valyuta kursi. Valyutaning qadrsizlanishi va qimmatlashishi. Devalvatsiya va revalvatsiya. Nominal valyuta kursi. Real va real samarali valyuta kurslari. Xarid qobiliyati poriteti. Nominal va real valyuta kurslarining uzoq muddatli dinamikasi. Valyuta kursiga ta'sir etuvchi omillar: foiz stavkalarining o'zgartirilishi, ishlab chiqarishning real hajmlari, inflyatsiya, hukumat siyosati, savdo balansi, joriy operatsiyalar balansi. Muvozanatli valyuta kursi. Makroiqtisodiy siyosatning muvozanatli valyuta kursiga ta'siri.

### **16 - mavzu. Ochiq iqtisodiyotda makroiqtisodiy siyosat. Mandell-Fleming modeli**

Ochiq iqtisodiyotda muvozanatli ishlab chiqarish hajmi. Ochiq iqtisodiyotda yalpi ishlab chiqarish hajmi. Ichki xarajatlari va savdo balansi. Sof eksport. Ichki xarajatlari va milliy ishlab chiqarish hajmi. Eksport va importning milliy iqtisodiyotga ta'siri. Eksport va import o'rtasidagi bog'liqlik. Sof eksport va muvozanatli ishlab chiqarish hajmi. Ochiq iqtisodiyot uchun Keynes xochi. Mandell-Flemingning ochiq iqtisodiyot modeli. Ochiq iqtisodiyotda pul-kredit siyosati. Qayd qilingan valyuta kursi va kapitalning yuqori mobiligi sharoitida pul-kredit va fiskal siyosat. Fiskal siyosatning samaraliligi.

Devalvatsiyaning ishlab chiqarish hajmiga ta'siri. Kapitalning past mobilligi sharoitida pul- kredit va fiskal siyosat. Erkin suzib yuruvchi valyuta kursi sharoitida iqtisodiy siyosat.

### III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

1. "Makroiqtisodiyot" ga kirish
2. Asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlar
3. Iqtisodiy tebranishlar. Ishsizlik
4. Inflyatsiya va inflyatsiyaga qarshi siyosat
5. Yalpi talab - yalpi taklif modeli
6. Iste'mol, jamg'arish va investitsiya
7. Keynsning tovarlar va xizmatlar bozorida makroiqtisodiy muvozanat modeli
8. Davlat byudjeti, soliqlar va davlat qarzi
9. Byudjet-soliq siyosati
10. Pul bozorida muvozanat
11. Pul-kredit siyosati
12. IS-LM modelining shakllanishi va tadbiri
13. Iqtisodiy o'sish: umumiy tavsifi, neokeynscha va neoklassik modellari
14. Xalqaro savdo nazariyalari. Tashqi savdo siyosati
15. To'lov balansi. Valyuta kursi
16. Ochiq iqtisodiyotda makroiqtisodiy siyosat. Mandell-Fleming modeli.

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akadem guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

### IV Kurs ishi mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Fan bo'yicha kurs ishi. Kurs ishi fan mavzulariga taalluqli masalalar yuzasidan talabalarga yakka tartibda tegishli topshiriq shaklida beriladi. Kurs ishining hajmi, rasmiylashtirish shakli, baholash mezonlari ishchi fan dasturida va tegishli kafedra tomonidan belgilanadi. Kurs ishini bajarish talabalarda fanga oid bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishga xizmat qilishi kerak.

#### Kurs ishi uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Makroiqtisodiyotning fan sifatida shakllanishi va rivojlanishi
2. Asosiy makroiqtisodiy modellarning qiyosiy tahlili.
3. Iqtisodiy tizimda xufya iqtisodiyotning o'rni va funktsiyalari.
4. Milliy hisoblar tizimida yalpi ichki mahsulot ko'rsatkichini hisoblash shartlari va usullari
5. O'zbekiston Respublikasining makroiqtisodiy ko'rsatkichlari tahlili.
6. O'zbekiston Respublikasida mehnat bozorining shakllanishi va ishsizlikning o'ziga xos xususiyatlari.
7. Inflyatsiyaning mohiyati va kelib chiqish sabablari.
8. Inflyatsiyaga qarshi siyosat.
9. Inflyatsiya jarayonlari tahlili.
10. Fillips egri chizig'i. Modelning zamonaviy talqini.
11. Iste'mol va jamg'arish funktsiyalari.
12. Ratsional kutish nazariyasi.

13. Investitsiya funktsiyasi va omillari.
14. O'zbekiston Respublikasi investitsiya siyosati.
15. Yalpi talab – yalpi taklif modeli.
16. Yalpi talab – yalpi taklif modeli vositasida jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi tahlili.
17. Yalpi talab va yalpi taklifni rag'batlantirish yo'llari.
18. Keynsning makroiqtisodiy muvozanat modeli.
19. Pulga talab.
20. Pul taklifi.
21. Pul bozorida muvozanat.
22. Pul sektorida barqarorlik omillari.
23. Soliqlarning makroiqtisodiy mohiyati va roli.
24. Soliq yuki va uning o'zgarishi oqibatlari.
25. Davlat byudjeti tarkibi va uni takomillashtirish yo'llari.
26. Davlat tomonidan iqtisodiyotni tartibga solishning zamonaviy tendentsiyalari va ularni O'zbekistonda qo'llanilishi imkoniyatlari.
27. Byudjet – soliq siyosati.
28. O'zbekiston Respublikasi byudjet – soliq siyosati.
29. Byudjet – soliq sektori va uning tarkibi
30. Byudjet taqchilligi.
31. Davlat byudjeti profitsitining negativ oqibatlari.
32. Pul-kredit siyosati.
33. O'zbekiston Respublikasi pul – kredit siyosati.
34. Pul-kredit siyosati va ulardan foydalanish amaliyoti tahlili.
35. Inflyatsiyani targetlash siyosati.
36. IS-LM modeli.
37. IS-LM modelida byudjet – soliq va pul-kredit siyosati.
38. Iqtisodiy o'sish omillari va tiplari.
39. Iqtisodiy o'sishning neokeynscha modellari.
40. Iqtisodiy o'sishning neoklassik modellari.
41. Zamonaviy iqtisodiy o'sish modellari.
42. O'zbekistonda barqaror o'sishni ta'minlashning omillari va yo'llari.
43. Makroiqtisodiy barqarorlashtirish siyosati va iqtisodiyotni barqaror rivojlantirish sharoitlarini shakllantirish
44. O'zbekiston Respublikasida makroiqtisodiy barqarorlashtirishning xususiyatlari.
45. Xalqaro savdo nazariyasi.
46. Tashqi savdo siyosati.
47. O'zbekiston Respublikasining tashqi savdo siyosati.
48. O'zbekiston Respublikasining Butunjahon savdo tashkilotiga a'zo bo'lib kirishi masalalari.
49. M.Porter uslubiyatiga ko'ra O'zbekistonning raqobat ustunliklari.
50. O'zbekistonning eksport salohiyati va uning tavsifi.
51. To'lov balansi.
52. Pul-kredit va byudjet-soliq siyosatining to'lov balansiga ta'siri.
53. O'zbekiston Respublikasi to'lov balansi.
54. Valyuta kursi.
55. O'zbekiston Respublikasi valyuta siyosati.

56. Kichik ochiq iqtisodiyot modeli.
57. Ochiq iqtisodiyotda byudjet – soliq siyosati.
58. Ochiq iqtisodiyotda pul-kredit siyosati.
59. Erkin suzib yuruvchi valyuta kursi sharoitida makroiqtisodiy siyosati.
60. IS-LM-BP modeli va byudjet – soliq va davlatning pul-kredit siyosati xarakterini aniqlash.

#### V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Makroiqtisodiy modellar. Asosiy makroiqtisodiy modellarning qiyosiy tahlili.
2. Milliy hisoblar tizimida yalpi ichki mahsulot ko'rsatkichini hisoblash shartlari va usullari.
3. Mustaqillik yillarida O'zbekiston Respublikasi rivojlanishining makroiqtisodiy ko'rsatkichlari tahlili.
4. O'zbekiston Respublikasining YaIM tarkibidagi o'zgarishlar tahlili.
5. O'zbekiston Respublikasida mehnat bozorining shakllanishi va ishsizlikning o'ziga xos xususiyatlari.
6. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning aholini ish bilan ta'minlash va yangi ish o'rinlari yaratishdagi roli.
7. Inflyatsiyaning mohiyati va kelib chiqish sabablari.
8. Inflyatsiyaga qarshi siyosat.
9. Filips egri chizig'i. Modelning zamonaviy talqini.
10. Iste'mol va jamg'arish funksiyalari.
11. Ratsional kutish nazariyasi.
12. Investitsiya funksiyasi va omillari.
13. O'zbekiston Respublikasi investitsiya siyosati.
14. Yalpi talab- yalpi taklif modeli.
15. Yalpi talab va yalpi taklifni rag'batlantirish yo'llari.
16. Keynsning makroiqtisodiy muvozanat modeli.
17. Pul bozorida muvozanat.
18. Soliqlarning makroiqtisodiy mohiyati va roli.
19. O'zbekiston Respublikasida soliq siyosatini takomillashtirish yo'llari.
20. Davlat byudjeti tarkibi va uni takomillashtirish yo'llari.
21. Byudjet – soliq siyosati.
22. O'zbekiston Respublikasi byudjet-soliq siyosati.
23. Byudjet taqchilligi.
24. Pul-kredit siyosati.
25. O'zbekiston Respublikasi pul-kredit siyosati.
26. Pul-kredit siyosati va ulardan foydalanish amaliyoti tahlili.
27. IS-LM modelida byudjet – soliq va pul-kredit siyosati.
28. Iqtisodiy o'sish omillari va tiplari.
29. Iqtisodiy o'sishning neokeynscha modellari.
30. Iqtisodiy o'sishning neoklassik modellari.
31. Zamonaviy iqtisodiy o'sish modellari.
32. Tashqi savdo siyosati.
33. O'zbekiston Respublikasining tashqi savdo siyosati.
34. To'lov balansi.

35. O'zbekiston Respublikasi to'lov balansi.
  36. Valyuta kursi.
  37. O'zbekiston Respublikasi valyuta siyosati.
  38. Kichik ochiq iqtisodiyot modeli.
  39. Ochiq iqtisodiyotda byudjet-soliq siyosati.
  40. Ochiq iqtisodiyotda pul-kredit siyosati.
  41. Tashqi savdo tarkibini takomillashtirish va diversifikatsiyalash yo'llari.
- Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

#### 3. VI. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- makroiqtisodiyot fanining predmetini, ob'yekti hamda makroiqtisodiy agentlar;
- makroiqtisodiy ko'rsatkichlarning mohiyati va ularni hisoblash shartlari;
- asosiy makroiqtisodiy modellar va ularda iqtisodiy jarayonlarning kechishi hamda makroiqtisodiy siyosat natijalarini aks ettirish;
- tovarlar va xizmatlar bozorida makroiqtisodiy muvozanatga erishish mexanizmining mohiyati;
- pulga talab, pul taklifi va pul bozorida muvozanatga ta'sir etuvchi omillar;
- byudjet – soliq va pul – kredit siyosatining maqsadlari, vositalari, ko'rinishlari;
- iqtisodiy o'sishning mohiyati, o'lchanishi, omillari va modellari;
- tashqi sado siyosatining nazariy asoslari va vositalari;
- mamlakat to'lov balansining tuzilishi, makroiqtisodiy ahamiyati va uni tartibga solish usullari;
- valyuta kursining mohiyati, makroiqtisodiy ahamiyati, uni belgilovchi omillar va barqarorligini ta'minlash shartlari;
- ochiq iqtisodiyotda makroiqtisodiy siyosatni amalga oshirish xususiyatlari haqida tasavvurga ega bo'lishi;
- iqtisodiy jarayonlarni tahlil qilishda makroiqtisodiy modellarni qo'llashni;
- makroiqtisodiy ko'rsatkichlarni tahlil qilishni;
- makroiqtisodiy siyosatning ijobiy va salbiy oqibatlariga baho berishni;
- makroiqtisodiy siyosatning natijalarini prognoz qilishni bilishi va ulardan foydalana olishi;
- makroiqtisodiy ko'rsatkichlarni hisoblash;
- asosiy makroiqtisodiy modellarning o'zgaruvchilarini aniqlash va tenglamalarini tuzish;
- tovarlar va xizmatlar bozorida qisqa va uzoq muddatli muvozanatni ta'minlash mexanizmini tushuntirib berish;
- pul bozorida muvozanat yuzaga kelishining uziga xos xususiyatlarini aniqlash;
- makroiqtisodiy siyosatning iqtisodiy jarayonlar va alohida ko'rsatkichlarga ta'sir ko'rsatishi qonuniyatlarini aniqlash;
- turli makroiqtisodiy vaziyatlarda byudjet-soliq yoki pul-kredit siyosatini qo'llash hamda o'zaro muvofiqlashtirish shartlarini tushuntirib berish;
- tashqi savdo siyosati va valyuta kursini tartibga solish orqali to'lov balansi holatiga, yalpi talab va yalpi taklif hajmlariga ta'sir ko'rsatish usullarini tavsiflab berish;
- ochiq iqtisodiyot sharoitida makroiqtisodiy jarayonlarning kechishi hamda makroiqtisodiy siyosatning o'ziga xos xususiyatlarini, milliy va jahon iqtisodiyoti

	darajasida bozor mexanizmi qanday amal qilishini izohlab berish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.
4.	<p><b>VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ma'ruzalar;</li> <li>• real vaziyatga asoslangan amaliy ishlarni bajarish;</li> <li>• vaziyatli topshiriqlarni (keys-stadi) yechish;</li> <li>• jarayonli - yo'naltirilgan ta'lim;</li> <li>• muhokamalarda ishtirok etish;</li> <li>• kichik guruhlarda ishlash;</li> <li>• loyiha ishi bajarish;</li> <li>• mustaqil ishlarni bajarish;</li> <li>• taqdimot tayyorlash;</li> <li>• turli darajadagi testlarni yechish;</li> <li>• so'rov o'tkazish.</li> </ul>
5.	<p><b>VIII. Kreditlarni olish uchun talablar:</b></p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha test yoki yozma ishni topshirish.</p>
6.	<p><b>IX. Asosiy adabiyotlar</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. N.Gregory Mankiw. Macroeconomics. 9<sup>th</sup> edition. Harvard University. NY.: Worth Publishers, 2016</li> <li>2. Afel A.B., Bernanke B.S., Croushore D. Macroeconomics. 8<sup>th</sup> edition. USA: Amazon, 2013</li> <li>3. Екатеринбургская, Орусова: Макроэкономика. Деловые игры, кейсы, кроссворды. Учебное пособие. М.: Кнорус, 2012 г.</li> <li>4. Миропольского Д.Ю., Бродский Т.Г., Мароэкономика. Учебник для вузов. – СПб.: Питер, 2018. – 368 с.</li> <li>5. Носова С. Мироэкономика: Учебник. – М.: Кнорус, 2014, - 468 с.</li> <li>6. Золотарчук В.В. Макроэкономика: учебник. – М.: ИНФРА – М, 2015. – 537 с.</li> <li>7. Гусейнов Р.М., Семенихина В.А. Макроэкономика. Учебное пособие. – М.: 2014. – 254 с.</li> <li>8. Ивасенко А.Г., Никонова Я.И. Макроэкономика. Учебное пособие – Москва: КноРус, 2016. – 314 с.</li> </ol> <p><b>Qo'shimcha adabiyotlar</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>9. G'E.Zaxidov, M.T.Asqarova, Z.A.Djumayev, L.F.Amirov, H.A.Hakimov. Makroiqtisodiyot. Darslik.T.: IQTISODIYOT, 2019</li> <li>10. B.T.Salimov, M.T.Asqarova, I.A.Yakubov, M.S.Yusupov, H.A.Hakimov, G'.T.Yuldashev. Mikroiqtisodiyot.Makroiqtisodiyot. Darslik. T.: IQTISODIYOT, 2019</li> <li>11. Марьяганова Е.А., Шапиро С.А. Макроэкономика. Экспресс курс.: учебное пособие – М.: КИОРУС, 2010. – 302 с.</li> </ol>

	<p>12. Вечканов Г.С., Вечканова Г.Р. Макроэкономика; Учебник для вузов. СПб.: Питер, 2009. – 350 с.</p> <p>13. Самуэлсон, Пол Э., Нордхаус, Вильям Д. Макроэкономика. Учебное пособие. М.: ООО “И.Д. Вильямс”, 2009, - 592 с.</p> <p>14. Агапова Т.А., Серегина С.Ф. Макроэкономика. Учебник. М.: “Дело и Сервис”, 2005. – 464 с.</p> <p><b>Axborot manbalari</b></p> <p>15. <a href="http://www.gov.uz">www.gov.uz</a> – O'zbekiston Respublikasi Hukumat portali.</p> <p>16. <a href="http://www.lex.uz">www.lex.uz</a> – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.</p> <p>17. <a href="http://www.mineconomy.uz">www.mineconomy.uz</a> - O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiy taraqqiyot va kambag'allikni qishqartirish vazirligi sayti.</p> <p>18. <a href="http://www.mf.uz">www.mf.uz</a> - O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi sayti</p> <p>19. <a href="http://www.stat.uz">www.stat.uz</a> - O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi sayti.</p> <p>20. <a href="http://www.solliq.uz">www.solliq.uz</a> - O'zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo'mitasi sayti.</p>
7.	Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.
8.	<p><b>Fan/modul uchun mas'ullar:</b></p> <p>F. Nasretdinova - UrDU, “Iqtisodiyot” kafedrası dotsent v.b. M. Masharipova - UrDU, “Iqtisodiyot” kafedrası o'qituvchisi</p>
9.	<p><b>Taqrizchilar:</b></p> <p>B. Ruzmetov – UrDU, “Iqtisodiyot” kafedrası professori; J. Atayev - UrDU, “Iqtisodiyot” kafedrası dotsenti;</p>